

МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА КРАЈ ВЕЛИКОГ РАТА: ВОЈНЕ ОПЕРАЦИЈЕ И МИРОВНИ УГОВОРИ, ДОМ ВОЈСКЕ, БЕОГРАД, 25. И 26. СЕПТЕМБАР 2018.

У организацији Историјског института из Београда и Института за стратегијска истраживања Универзитета одбране одржана је међународна научна конференција „Крај Великог рата: војне операције и мировни уговори”.

Конференцију је отворио државни секретар у Министарству одбране Републике Србије Александар Живковић, који је подсетио на велике цивилне и војне жртве које је Велики рат однео и нагласио да је то рат у коме је Србија дала значајан допринос савезничким ратним напорима борећи се за напредне идеје тога времена, које су послужиле Друштву народа као прва степеница ка изградњи праведнијих односа међу народима и државама света. На отварању конференције присутнима су се обратили др Јованка Шарановић, директорка Института за стратегијска истраживања и др Срђан Рудић, директор Историјског института из Београда. Радни језици конференције били су српски и енглески.

На конференцији је учествовало двадесет шест универзитетских професора и истраживача из војних и цивилних института из Србије, Немачке, Румуније, Грчке, Русије, Словеније, Аустрије, Португалије и Мађарске.

На скупу су били присутни представници следећих институција из Србије и иностранства: Институт за стратегијска истраживања, Војни архив, Историјски институт Београд, Институт за савремену историју, Влада АП Војводине, Институт за новију историју Србије, Филозофски факултет у Нишу, Институт за политичке студије, Филозофски факултет у Београду, Војни музеј (Аустрија), Универзитет у Печују (Мађарска), Центар за војну историју и друштвене науке Бундесвера (Немачка), Институт за политичке студије одбране и војну историју МО (Румунија), Директорат за војну историју (Грчка), Војни музеј Словеначке војске, Војноисторијски институт и музеј (Мађарска), Факултет друштвених наука у Љубљани (Словенија), Универзитет у Порту (Португалија) и Институт за међународне односе Министарства спољних послова (Руска Федерација).

Радни део конференције био је подељен у шест панела у два радна дана (25. и 26. септембра), који су одржани у конференцијској сали Дома Војске Србије у Београду. Укупно су била пријављена 24 саопштења.

У оквиру првог панела своја саопштења представили су пуковник др Кристијан Ортнер (*Последња аустроугарска офанзива на реци Пјаве у јуну 1918*), проф. др Јарослав В. Вишњаков (*Срби у руској револуцији и Грађанском рату 1917–1918*), потпуковник др Кристијан Штахелбек (*Од победничке еуфорије до „понижавајућег” пораза: немачка Врховна команда и пут до примирја 1918*), др Горан Милорадовић, виши научни сарадник (*„Пијемонт” против „Пијемонта”: политичка борба Србије и Хрватске током Великог рата за улогу центра будуће заједничке државе*). Учесници другог панела били су проф. др Божица Младеновић и др Милић Ј. Милићевић, научни сарадник, са заједничким саопштењем (*Операције Централног одреда после пробоја Солунског фронта*), др Милан Гулић, виши научни сарадник (*Ступање српске војске на подручје Далмације 1918*), доц. др Блаж Торкар и проф. др Владимир Пребилић, са заједничким саопштењем (*Војна ситуација на словеначкој територији на крају Великог рата*), др Биљана Вучетић, научни сарадник (*„Србија у агонији”. Запажања америчких хуманитараца крајем Великог рата*). У оквиру трећег панела резултате својих истраживања представили су проф. др Мануел Лоф (*Сидонизам (1917–1918), португалски рани знаци послератне кризе либерализма*), проф. др Александар Животић (*Српска војска и Божићна побуна 1919*), др Биљана Стојић, научни сарадник (*Жорж Клемансо и стварање Југославије*), др Александра Колаковић, научни сарадник (*Француски интелектуалци о идеји југословенства и стварању Југославије*). У оквиру првог панела другог радног дана говорили су др Миле Бјелајац, научни саветник (*Промене историјских и политичких интерпретација Версајског уговора и „версајског карактера” новонасталих држава у Европи током протеклих 100 година*), др Ефпраксија С. Пасхалиду (*Примирје, експедиција и трајни мир. Разматрање Грчке оријентације крајем 1918*), др Шербан Ливиу Павелеску (*Румунија на Париској мировној конференцији (1918–1920). Дипломатска борба за признање унитарне националне државе*), др Душан Р. Бајагић, научни сарадник (*Пробој Солунског фронта и крај Великог рата: према писању француске штампе*). У другом панелу говорили су др Михаљ Крамли (*Крај аустроугарске морнарице и њена подела*), потпуковник др Далибор

Денда, научни сарадник (*Српска војска 1918*), проф. др Арпад Хорњак (*Српска победа и мађарски отпор у Барањи 1918–1921*), др Милан Мицић (*Српски оптанти из Мађарске (1921–1941) – стање дуге узнемирености*). У трећем панелу своја саопштења су представили др Софија Божић, виши научни сарадник (*Велики рат и уједињење Срба, Хрвата и Словенаца на страницама часописа „Народна одбрана“ (1926–1941)*), др Александар Лукић, научни сарадник (*Српски републиканци о унутрашњем уређењу југословенске државе 1918–1921. године*), др Ана Столић, виши научни сарадник (*Крај Великог рата и реконструкција борбе за право гласа жена у Краљевини СХС*), др Маријана Мраовић, научни сарадник (*Архивска грађа Војног архива о војним и цивилним губицима Краљевине Србије у Првом светском рату*).

Конференција *Крај великог рата: војне операције и мировни уговори*, кроз организовање научне расправе уз учешће научника из различитих земаља, допринела је расветљавању одређених спорних питања и указала на нове чињенице о крају Првог светског рата. Конференција је пружила прилику да се на истом месту нађу научници из земаља које су током Првог светског рата биле на различитим странама и који су аргументовано и на научно заснованим чињеницама представили резултате својих истраживања. Имајући у виду да је конференција „Крај Великог рата: војне операције и мировни уговори“ само једна од многобројних конференција које се ове године организују у Србији и свету, присуство еминентних научника из Србије и иностранства јасно говори о поверењу и угледу које у академским круговима имају организатори конференције. Квалитет конференције огледа се пре свега у саопштењима учесника, али и у дискусијама које су и представљале главну карактеристику ове конференције. Иако учесници конференције нису увек били сагласни око свих интерпретација, дискусија се одвијала на изузетно високом стручном нивоу и без непотребних тензија, тако да конференција „Крај Великог рата: војне операције и мировни уговори“ свакако представља допринос дијалогу међу експертима из различитих земаља и бољем разумевању војних операција које су довеле до краја Првог светског рата, као и војним, политичким и економским променама које су наступиле након рата. Укупном квалитету конференције допринеће и зборник радова који ће припремити и објавити Историјски институт из Београда.

Конференција „Крај Великог рата: војне операције и мировни уговори“ је четврта конференција коју од 2012. године заједно орга-

низују Институт за стратегијска истраживања и Историјски институт из Београда и коју организационо и финансијски подржавају Министарство одбране и Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Др *Миљан Милкић*,
потпуковник